Grootouders en kleinkinderen: bondgenoten in geloof en zin zoeken?
Kolet Janssen

1 Samenvatting van het artikel (met gebruik van AI)

Niet de hoofdopvoeder
Grootouders zijn niet verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kleinkinderen; die taak ligt bij de ouders. Wel mogen zij vanuit hun eigen ervaring en persoonlijkheid een waardevolle rol spelen. Kinderen leren zo dat verschillende mensen andere gewoontes en regels hebben. Grootouders kunnen een veilige en liefdevolle aanwezigheid zijn, zonder voortdurend te moeten opvoeden of corrigeren.

Vertrouwen is de beste saus
Volgens de auteur is vertrouwen de belangrijkste houding tegenover kinderen. Elk kind heeft zijn eigen talenten en zal zijn eigen weg vinden. Grootouders kunnen ondersteunen en aanmoedigen, maar hoeven niet alles te sturen. Door een warme band op te bouwen, kunnen zij waarden en levenservaring doorgeven die een blijvende invloed hebben.

Woorden wekken, voorbeelden trekken
Kinderen leren vooral door het voorbeeld van hun grootouders. Hun houding tegenover anderen, hun geduld, humor, eerlijkheid en solidariteit zeggen vaak meer dan woorden. Toch zijn er ook momenten waarop grootouders bewust kunnen vertellen waarom zij bepaalde keuzes maken of wat hen inspireert.

Zijn tradities erfelijk?
Religieuze tradities kunnen op een natuurlijke manier worden doorgegeven. Kleine rituelen zoals een kaarsje branden, samen het kerstverhaal beleven, uit een kinderbijbel lezen of samen bidden laten kinderen kennismaken met geloof. Ook een kerkbezoek of de inzet voor vrijwilligerswerk en solidariteit kan tonen hoe geloof zichtbaar wordt in het dagelijks leven.

Spreken over geloof
Gesprekken over geloof ontstaan vaak spontaan vanuit vragen van kinderen. Grootouders doen er goed aan eenvoudig en vanuit hun eigen ervaring te antwoorden. Moeilijke begrippen zijn minder belangrijk dan een persoonlijk verhaal over vertrouwen, dankbaarheid en verbondenheid met God. Het is ook niet erg om toe te geven dat je niet op alles een antwoord hebt.

En de ouders?
Sommige ouders willen hun kinderen niet gelovig opvoeden. Grootouders moeten die keuze respecteren en hun geloof niet opdringen. Tegelijk hoeven zij hun eigen overtuiging niet te verbergen. Door authentiek te leven en eerlijk te antwoorden op vragen van hun kleinkinderen kunnen zij hun geloof op een respectvolle manier delen.

Wat wil je echt doorgeven?

De auteur benadrukt dat het niet gaat om het bewaren van oude vormen, maar om de kern van het geloof levend te houden. Tradities mogen veranderen, zolang waarden zoals vertrouwen, hoop, barmhartigheid en solidariteit worden doorgegeven. Nieuwe generaties zullen daarvoor hun eigen vormen vinden.

Niets gaat verloren

Hoewel veel vertrouwde kerkelijke tradities verdwijnen, eindigt de tekst hoopvol. Alles wat met liefde, aandacht en geloof wordt gedaan, blijft doorwerken in anderen. Grootouders mogen daarom met vertrouwen blijven doorgeven wat voor hen echt waardevol is: een levenshouding van liefde, verbondenheid en geloof.

2 Methodische suggesties

* Een heel herkenbare bijdrage. Met de vagen als gesprek kan er zeker een positieve sfeer ontstaan die verrijkend kan werken. Vermijd de 'klaagtoer' op te gaan: vroeger dit en dit; als wij, dan zouden wij…

° Er bestaan heel wat spellen om rond geloof en zinvragen te spreken met (klein) kinderen. Zo b.v. over de betekenis van (kerkelijke)feesten vroeger en nu. De vragen erbij vormen een leidraad. Eens uitproberen??? CTRL+ klik op https://drive.google.com/file/d/1SXJGa8MCSqQpZBTbzisQxfaEBz_QhLBd/view?pli=1 .

* Ook zijn er heel wat (korte)video's waarin uitleg over geloof wordt gegeven. Zo b.v. over het christendom via deze klink (CTRL+klik erop) https://www.youtube.com/watch?v=d1iFwN0XbG0 Maar in dezelfde reeks ook over de andere godsdiensten. Zo te vinden op internet..

* De katholieke denktank Logia heeft een site genaamd MARTA BELGIUM waar je momenteel postcasts of video's vindt voor jongeren op de sociale media. Met o. m. heel duidelijke antwoorden op christelijke vragen. Bij velen wat onbekend. Info op deze website https://open.spotify.com/episode/12Dsj6BHFYgdTKW2Zw6xVb

3 Hoe grootouders het geloof kunnen overbrengen.

Drie bijdragen in Kerk en Leven van maart 2026. Uit de tweede bijdragen deze tekst:

Marie-Rose: verwondering

Marie-Rose Vanpoucke (76) uit Eke en haar man hebben een heel goede band met hun kleinzonen van 13 en 11 jaar, die geregeld na school eens binnenspringen. **Jérôme** ontving vorig jaar het vormsel en is nog niet vergeten wat de pastoor opgedragen had: 'Kom regelmatig terug naar de kerk en zeg dan: Jezus, hier ben ik weer.' Die belofte wil hij nakomen. Elke donderdag als hij oma en opa ziet, vraagt Jérôme of ze hem zondag komen ophalen voor de mis in De Pinte. 'Ik vraag het nooit zelf, maar ben dolgelukkig', zegt *mammie* Marie-Rose. Jerooms ouders zouden ook meekomen als ze het niet zo druk hadden, meent ze. De andere grootouders komen overigens ook naar dezelfde kerk, dus er is een grote vertrouwdheid.

Of **Charles** het voorbeeld van zijn grote broer zal volgen, moet nog blijken. Het geloof komt alleszins op een spontane manier en goede sfeer geregeld ter sprake,

zowel thuis als bij de grootouders. Zo stelt Jérôme vaak vragen over het ontstaan van de wereld en de natuur. Hoe zit dat in elkaar? Wat heeft God ermee te maken?

Marie-Rose: ‘We kijken samen verwonderd naar de bloemen die nu weer hun kop opsteken en kunnen alleen maar besluiten: dat is te mooi om te geloven dat er niets is.’ Ook over de actualiteit, de oorlog bijvoorbeeld, stelt hij vragen. Marie-Rose grijpt die kansen graag aan om in gesprek te gaan en iets van de christelijke levenshouding mee te geven. Nu is Jérôme uit zichzelf al een erg zachte en sociale jongen. ‘In de derde kleuterklas zei de juf ons al lachend dat hij de prijs voor sociale inzet verdiende. Jerome was tussengekomen toen een kindje gepest werd. Kom, stop met die ruzie, we gaan spelen, had hij gezegd. Hup, opgelost.’ En ook dit jaar, nog maar drie weken op de middelbare school, kregen zijn ouders al fijne feedback van de leerkrachten. Bij de dissectie van een konijn was een medeleerling onpasselijk geworden en had hij zich meteen over haar ontfermd. Marie-Rose besluit ontroerd: ‘Kinderen zijn mooi, maar kleinkinderen zijn een super cadeau. Je hebt zoveel meer tijd en wijsheid om met elkaar te delen.’

Als je de nummers van Kerk & Lven nog spaarde, zeker de moeite waard om te lezen. Hel zijn heel concrete getuigenissen. Ook nog opvraagbaar via jouw abonnement op Otheo Kerk en Leven.
Hier neem ik ook nog de tekst, een terugblik door Katie Velghe op de drie concrete getuigenissen in dat artikel. Je kunt er heel wat uit opsteken.
Ook **Katie Velghe,** jarenlang stafmedewerker van Gezinspastoraal en nu leerkracht godsdienst, werd enkele jaren geleden oma. Vanuit haar eigen professionele en persoonlijke ervaring reageert ze op bovenstaande getuigenissen. ‘Ze zijn heel herkenbaar en ik denk dat ze bij veel mensen een gevoelige snaar zullen raken. Het geloof is iets heel persoonlijks. Als je dat niet meer kunt delen, is het alsof er een stukje van jezelf niet geaccepteerd wordt. Je staat dan inderdaad in een spanningsveld. Pijnlijk, maar ook een kans om te groeien in je eigen geloofsleven. Eigenlijk ga je in de voetsporen staan van Jezus, die bleef liefhebben, ook als mensen Hem afwezen. Je leert vertrouwen dat de kleine zaadjes die je wel kunt zaaien ooit een oogst gaan hebben, al zul je die zelf misschien niet zien. Je kunt leren vertrouwen dat God alles kan laten meewerken ten goede, ook deze pijnlijke situatie.’
Met kinderen of schoonkinderen botsen over zoiets persoonlijks als het geloof, kan best voorkomen worden. ‘Een nieuw koppel is een levend gegeven, dat volop een balans moet zoeken. We weten niet altijd hoe moeilijk dat is. Het belangrijkste is dus om respect te hebben voor hun vrije keuze. Wijzen ze het geloof af, dan vinden jullie elkaar misschien wel in de waarden die ze willen meegeven. Bekrachtig hen daarin en zeg dat je je daarvoor mee wil inzetten.'

‘Uiteraard mag je hetzelfde respect voor jouw keuze verwachten’, zegt Katie nog. ‘Jij zet gewoon die kerststal of bidt voor het eten. Maar zeg dan misschien: ‘Zoals jullie weten hebben we de gewoonte om voor het eten te bedanken. Wanneer jullie het vervelend vinden dat we dit luidop doen, kunnen we het ook in stilte doen.’ En bevraag op voorhand of ze het goed vinden dat je uitleg geeft wanneer kleinzoon of -dochter vragen stelt over het palmtakje bij het kruisbeeld. Het feit dat ze betrokken werden, haalt vaak de spanning weg.’

4 Gebedsmoment rond geloofsopvoeding (ook apart als bijlage 2)

voorzie 18' als je beide liederen wil laten beluisteren

4.1 Openingsmoment en kruisteken

Vandaag willen we de vraag hoe grootouders hun kleinkinderen kunnen helpen om het geloof te leren kennen, lief te hebben en te oefenen in het dagelijks leven, biddend afsluiten..

Steek eventueel nu een kaars aan als teken van Gods nabijheid en belofte.
We weten ons verbonden met God, Vader, Zoon en Heilige Geest (+)
In het nu volgend lied wordt bezongen hoe intens mensen kunnen hunkeren naar de de godsverbondenheid.

4.2 Psalm 63 O God, U bent mijn God

https://www.youtube.com/watch?v=cLN5-7InXL8 (*afsluiten na dit lied)*

Refrein: O God, u bent mijn God.
U zoek ik vroeg in de morgen.
Mijn ziel dorst naar U,
mijn lichaam verlangt naar U in een land,
dor en dorstig zonder water. ('2x)

1 Zo sterk verlangend heb ik U eerder
in Uw heiligdom gezocht.
Daar zag ik toen Uw grote sterkte,
Uw grote kracht en heerlijkheid.
Refrein.

2. Uw trouw en goedheid
zijn immers beter, beter dan het leven zelf.
Mijn lippen zullen U daarom prijzen,
Ik zegen U mijn leven lang. (2x)

Want God, U bent mijn God
U zoek ik vroeg in de morgen.
Mijn ziel dorst naar U,
mijn lichaam verlangt naar U. (2x)
Want bij U, Ja bij U Heer, vind ik leven

4.3 Uit het boek Jozua 25, 1-15 passim De volksvergadering in Sichem

Na Mozes werd Jozua de leider van Gods volk dat uit Egypte was geleid onder Gods genadige hand. Telkens weer wanneer het volk dreigde ontrouw te worden, worden zij uitgenodigd om opnieuw te kiezen voor de HEER aan wie zij alles te danken hebben

Jozua riep alle stammen van Israël bijeen in Sichem. Nadat hij de oudsten, stamhoofden, rechters en griffiers zich ten overstaan van God had laten opstellen, sprak hij tot het volk: 'Dit zegt de HEER, de God van Israël: Jullie voorouders woonden lang geleden ten oosten van de Eufraat. Het waren Terach en zijn zonen Abraham en Nachor. Ze dienden andere goden. Maar ik heb jullie stamvader Abraham daar weggehaald en hem door heel Kanaän laten trekken. Ik schonk hem een groot aantal nakomelingen. Ik gaf hem Isaak als zoon en Isaak gaf ik Jakob en Esau. Esau kreeg van mij het Seïrgebergte in bezit, maar Jakob en zijn zonen trokken naar Egypte. Ik stuurde Mozes en Aaron, teisterde Egypte, jullie weten hoe, en leidde jullie het land uit. Ik heb

jullie voorouders uit Egypte bevrijd. Ze kwamen bij de Rietzee, terwijl de Egyptenaren hen achtervolgden met strijdwagens en ruiters. Toen riepen ze mij, de HEER, om hulp, en ik scheidde hen van de Egyptenaren door een zware duisternis en liet de Egyptenaren door de zee verzwelgen. Jullie hebben met eigen ogen gezien wat ik met hen heb gedaan. Vervolgens bleven jullie jarenlang in de woestijn, tot ik jullie naar het land van de Amorieten bracht, die ten oosten van de Jordaan woonden. Daarna verscheen koning Balak van Moab, de zoon van Sippor, om de strijd tegen jullie aan te binden. Hij liet Bileam, de zoon van Beor, komen; die moest jullie vervloeken, maar ik schonk hem geen gehoor. Ik beschermde jullie tegen hem; meer nog, hij zegende jullie zelfs. Vervolgens trokken jullie de Jordaan over en kwamen jullie bij Jericho. Ik heb jullie een land gegeven waarvoor jullie niets hebben hoeven te doen, steden die jullie niet hebben gebouwd en waarin jullie zomaar konden gaan wonen, wijngaarden en olijfbomen die jullie niet hebben geplant en waarvan jullie zomaar kunnen eten.
‘Nu dan’, vervolgde Jozua, 'eerbiedig de HEER, dien hem met onvoorwaardelijke trouw en doe de goden weg die uw voorouders ten oosten van de Eufraat en in Egypte hebben gediend. Dien alleen de HEER. Wanneer u daar niet toe bereid bent, kies dan nu wie u wel wilt dienen: de goden van uw voorouders ten oosten van de Eufraat of de goden van de Amorieten, van wie u nu het land bewoont. In ieder geval zullen ik en mijn familie de HEER dienen.'
Hierop antwoordde het volk: 'Het is verre van ons de HEER te verlaten om andere goden te dienen.’

Er is de hoop bij elk van ons dat kinderen en kleinkinderen zich vroeg of laat zullen bewust worden van de schoonheid en de waarde van het ons overgeleverd geloof. Dat zij door daden vooral, trouw zullen blijven aan de boodschap van liefde die Jezus - in de lijn van het Godsgeloof in het eerste testament - heeft gebracht en deze ‘Blijde Boodschap’ zullen weten te waarderen. Daarvoor zullen we nu bidden

4.4 Voorbeden en Onzevader

1 Heer, geef grootouders wijsheid, zachtheid en moed.
Dat zij tijd maken om te praten over God, om te bidden
en om voor te leven wat zij doorgeven.
Heer, hoor ons gebed.

2 God, zegen de kinderen en jongeren met een open hart.
Maak hun vragen en nieuwsgierigheid tot een weg van ontmoeting met U.
Heer, hoor ons gebed.

3 Heer, waar geloof kil of onzeker is, waar er pijn is of zorgen: wees nabij.
Laat geloof niet alleen woorden worden, maar ook troost en hoop brengen.
Heer, hoor ons gebed.

4 Heer, leer ons om ons geloof te oefenen in kleine dingen
- danken, vergeven, bemoedigen, bidden - ook wanneer het niet vanzelf gaat.
Heer, hoor ons gebed.

Laten wij afsluiten met het gebed dat ons is overgeleverd van de Heer Jezus tot nu toe. Het gebed dat ons verenigt met àlle christenen van de diverse belijdenissen over de generaties heen: **Onze Vader die in de hemel….**

4.5 Afsluitend lied beluisteren: Heer U bent mijn leven

https://www.youtube.com/watch?v=XnelY3536nI&list=RDXnelY3536nI&start_radio=1

na het lied afsluiten

Heer, U bent mijn leven de grond waarop ik sta.
Heer, U bent mijn weg de waarheid die mij leidt.
Uw woord is het pad de weg waarop ik ga.
Zolang U mijn adem geeft, zolang als ik besta.
Ik zou niet meer vrezen, want U bent bij mij.
Heer, ik bid U, blijf mij nabij.

Ik geloof in U, Heer Jezus, geboren uit de maagd,
eeuwige Zoon van God, die mens werd zoals .wij
U die stierf uit liefde, leeft nu onder ons
en met God de Vader en verenigd met uw volk
tot de dag gekomen is van uw wederkomst.
Dan brengt U ons thuis in Gods rijk.

Heer, U bent mijn kracht, de rots waarop ik bouw.
Heer, U bent mijn waarheid, de vrede van mijn hart.
En niets in dit leven zal ons scheiden Heer.
Zo weet ik mij veilig, want uw hand laat mij nooit los.
Van wat ik misdaan heb, heeft U mij bevrijd
en in uw vergeving leef ik nu.

Vader van het leven, ik geloof in U.
Jezus de Verlosser, wij hopen steeds op U.
Kom hier in ons midden, Geest van liefde en kracht.
U die via duizend wegen ons hier samen bracht
en op duizend wegen, zendt U ons weer uit
om het zaad te zijn van Godsrijk.

Aan- en opmerkingen aan guido.debonnet@skynet.be